

БАНКІВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

БОРТНИК Надія Петрівна - доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права Навчально-наукового інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка»

ЄСІМОВ Сергій Сергійович - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного та інформаційного права Навчально-наукового інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка»

УДК 342.347.73

С позиции структурного анализа рассмотрены теоретические и прикладные аспекты банковской деятельности как объект административно-правового регулирования. С позиции административного и финансового права проанализирована нормативно-правовая база банковской деятельности в контексте деятельности кредитных организаций. Рассмотрена деятельность Национального банка Украины по усилению влияния на эффективность деятельности национальной банковской системы

Ключевые слова: банк, банковская деятельность, административно-правовое регулирование, Национальный банк Украины.

Постановка проблеми

Економічне становище будь-якої країни залежить від стану фінансових ринків не менше, ніж від стану реального сектора економіки. Цим пояснюється той факт, що реформування, створення умов ефективного функціонування банківської системи, здійснення банківської діяльності є важливим завданням і елементом державної економічної політики. Питання про те, якою галуззю права здійснюється правове регулювання банківської діяльності, викликає дискусії. Для того, щоб чітко відмежувати предмет фінансового й адміністративного права, оптимальним є використання науково обґрунтованого критерію: адміністративне право регулює управлінську діяльність державної та місцевої адміністрації, фінан-

сове право – фінансову діяльність держави й адміністративно-територіальних утворень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Теоретичні та практичні засади банківської діяльності як об'єкт адміністративно-правового регулювання широко досліджуються у національній літературі. Питаннями проблем діяльності банків в Україні займалися науковці: О. В. Дзюблюк, І. В. Дук, В. В. Оніщенко, Л. М. Стрельбицька, В. Стельмах, М. В. Суганяка. О. В. Усенко, Н. М. Шелудько. Проте, у світлі сучасних світових тенденцій та нестабільності вітчизняної економіки виникає необхідність дослідження банківської діяльності як об'єкт адміністративно-правового регулювання ролі у контексті фінансової стабілізації банківського сектору України.

Мета статті – дослідження банківська діяльність як об'єкт адміністративно-правового регулювання

Виклад основного матеріалу

Фінансова діяльність є спеціальним видом управлінської діяльності, спрямованої на утворення, розподіл і використання публічних грошових фондів. Зважаючи на сучасне розуміння предмета адміністративного права, слід віднести: владні відносини, що виникають у процесі діяльності державної адміністрації з регулювання банківської діяльності та нагляду за її здійсненням; відно-

сини, що виникають при здійсненні судами адміністративної юрисдикції у даній сфері.

У науці адміністративного і фінансового права є традиційний погляд, що в предмет фінансового права не входять відносини між державними органами, що здійснюють регулювання та нагляд у банківській сфері, та кредитними організаціями. Не всі відносини, що виникають у процесі взаємодії органів публічної адміністрації з кредитними організаціями, регулюються адміністративним правом. Однак у банківській діяльності присутні приватні та публічні елементи, що виявляються у виконанні кредитними організаціями повноважень публічно-правового характеру.

В. Г. Костогриз, М. Е Хуторна, зокрема, зазначають, що за допомогою банківської системи здійснюються акумуляція (платежі по сплаті податків і зборів), використання та перерозподіл централізованих грошових фондів [1, с. 339]. Кредитні організації активно використовують публічні фінанси, що надаються в якості внесків до статутного капіталу, кредитів Національного банку України (далі – Національного банку). Такі відносини регулюються фінансовим правом у традиційному розумінні предмета. Однак перехід на казначейське обслуговування бюджету, створення системи державних корпорацій замість прямого бюджетного кредитування скоротили роль банків.

До предмету фінансового права слід відносити ті відносини, що виникають при проведенні Національним банком банківських операцій (з використанням публічних фінансів) у процесі грошово-кредитного регулювання. Реалізація публічних інтересів у банківській сфері здійснюється шляхом адміністративно-правового та фінансово-правового регулювання. У зв'язку з цим у правовому регулюванні даної діяльності можна виділити фінансово-правовий і адміністративно-правовий механізм.

Характеристика адміністративно-правового механізму регулювання банківської діяльності в Україні неможлива без визначення його об'єкта. Закон України «Про банки і банківську діяльність» вказує на цей об'єкт, називаючи його «банківською діяльністю», дає визначення, що банківська діяльність – залучення у вклади грошових коштів фізич-

них і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб [2]. Але встановити сутність змісту об'єкта можливо лише на основі системного тлумачення закону. Закон визначає поняття банку як кредитної організації, що має виключне право здійснювати наступні банківські операції: залучення у внески грошових коштів фізичних і юридичних осіб. Такі операції банків традиційно називають «пасивними»; розміщення зазначених коштів від свого імені і за свій рахунок на умовах повернення, платності, терміновості («активні» операції); відкриття та ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб. Ведення банківських рахунків є передумовою для здійснення активних і пасивних операцій, для здійснення розрахунків.

Банки в законодавстві розглядаються як різновид кредитних організацій. Виходячи з визначення кредитної організації в Законі України «Про банки і банківську діяльність», можна зробити висновок, що кредитна організація відрізняється від інших комерційних організацій наявністю права здійснювати передбачені законом банківські операції, що виникає на підставі спеціального дозволу (ліцензії) Національного банку. Банки, у свою чергу, відрізняються від інших кредитних організацій наявністю права здійснювати ряд зазначених вище ключових банківських операцій у сукупності та щодо будь-яких осіб, що дає можливість кредитувати економічних агентів за рахунок залучених коштів і здійснювати грошові розрахунки.

Небанківські кредитні організації мають право здійснювати лише окремі види банківських операцій у допустимих Національним банком поєднаннях. Поняття банківської операції законом не визначається, але вичерпний перелік наводиться в Законі України «Про банки і банківську діяльність». У нього входять, крім зазначених вище операцій: здійснення переказів коштів за дорученням фізичних і юридичних осіб, у тому числі банків-кореспондентів, за їхнім банківським рахунком; інкасація коштів, векселів, платіжних і розрахункових документів, касове обслуговування фізичних і юридич-

них осіб; купівля-продаж іноземної валюти в готівковій та безготівковій формах; залучення у внески та розміщення дорогоцінних металів; видача банківських гарантій; здійснення переказів грошових коштів без відкриття банківських рахунків, в тому числі електронних грошових коштів [2].

Зазначені угоди можуть відігравати суттєву роль у діяльності банків і в значній мірі пов'язані зі здійсненням банківських операцій (довірче управління майном, здійснення операцій з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, лізингові операції і ін.), Проте їх вчинення не є прерогативою кредитних організацій. Це не вимагає отримання ліцензії, регламентується не законодавством про банки і банківську діяльність, а іншими галузями законодавства.

Банківські операції складають основний зміст банківської діяльності, визначають її специфіку. Не випадково В. Н. Алієва, С. В. Форостяна визначають банківські операції як угоди, вчинення яких становить безпосередній предмет діяльності банку [3, с. 115]. З формулювань Закону України «Про банки і банківську діяльність» і змісту Закону України «Про Національний банк України» випливає, що банківські операції законодавець розглядає як різновид цивільно-правових угод [2; 4].

З визначення угоди у Цивільному кодексі України як дії громадянина або юридичної особи, спрямованого на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків, можна зробити однозначний висновок: угода є юридичним фактом, який породжує (змінює, припиняє) певні правовідносини. Звісно, що банківські операції це дії кредитної організації, спрямовані на: укладання договорів (угод), наприклад, залучення коштів у внески, розміщення залучених коштів і інші операції; виконання зобов'язань, що виникли з даних договорів, наприклад, ведення банківських рахунків, інкасація та касове обслуговування, є виконання зобов'язань за договорами банківського рахунку.

Здійснення банківських операцій і виконання зобов'язань, що випливають з них, регулюється приватним правом. При цьому

використовуються імперативні та диспозитивні норми.

Розкриваючи поняття «банківська діяльність», не можна обійти увагою питання, чи вичерпується поняття «банківська діяльність» здійсненням банківських операцій. У юридичній літературі висловлюються різні думки з цього приводу. Ряд авторів зводить банківську діяльність до здійснення банківських операцій.

Н. І. Волкова і А. О. Кункель під банківською діяльністю розуміють комерційну діяльність банківських установ, спрямовану на отримання прибутку шляхом систематичного здійснення банківських операцій на підставі ліцензії Національного банку, отриманої після державної реєстрації відповідно до чинного законодавства [5, с. 55].

Звертає увагу той факт, що автор не включає в поняття банківської діяльності здійснення банківських операцій Національним банком. Інші автори включають у поняття «банківська діяльність» характеристики, що обумовлюють особливості регулювання. До таких характеристик, що обумовлюють необхідність особливого регулювання, слід віднести високий рівень ризику банківської діяльності для банку та клієнтів.

Науковий підхід до категорії підприємницького ризику представлений Ф. Найтом. Учений визначив ризик як можливості позитивного та негативного відхилення в процесі діяльності від очікуваних значень. Вимірювана невизначеність – ризик; не вимірювана невизначеність за сутністю є невизначеністю [6, с. 47]. Ф. Найт розрізняє два види ризиків: ризики, об'єктивна ймовірність яких обчислюється, що можуть бути застраховані; ризики, об'єктивна ймовірність яких незліченна, які пояснюють існування специфічного доходу підприємців.

Банківська діяльність передбачає отримання прибутку шляхом використання залучених у вклади коштів для видачі кредитів, тому завжди пов'язана з особливим видом ризику – ризиком нестачі грошових коштів для погашення зобов'язань (втрати ліквідності). Чим вища ліквідність активів банку, тим нижча прибутковість, навпаки (ризикованість активів обернено пропорційна ліквідності). Тобто банки знаходять-

ся в стані нестійкої рівноваги, повинні мати стійкі джерела залучення коштів, але при цьому інвестувати в активи, деяка частина яких може бути легко реалізована в короткий термін. У нерегульованій обстановці конкурентної боротьби банки в прагненні виграти гонку у конкурентів будуть намагатися проводити операції, які несуть надто ризикований характер, що в кінцевому підсумку призведе до погіршення фінансового становища, відповідно, положення клієнтів.

Крім ризику втрати ліквідності, виділяють: банківські ризики, пов'язані з неправомірними або некомпетентними управлінськими рішеннями; банківські ризики, пов'язані з макроекономічними умовами банківської діяльності, тенденціями економічного розвитку; несприятливі зміни державної економічної політики; незадовільну прибутковість міжнародних фінансових ринків, на яких банк проводить операції.

Банки, як елементи банківської системи країни, пов'язані тісними економічними зв'язками між собою (кореспондентські відносини, зберігання грошових коштів на кореспондентських рахунках інших банків, міжбанківське кредитування, ринок цінних паперів). Неплатоспроможність одного банку може привести до неплатоспроможності низки інших банків і теоретично, до системної кризи. З погляду на дослідження В. І Варцаби, характерні особливості банків визначають нестійкість банківської системи і її вразливість, банківське регулювання головним завданням має обмежити надмірно ризиковану банківську діяльність у ринковій економіці, заснованій на вільній конкуренції [7, с. 312].

Стійкість банківської системи, будучи умовою розвитку економіки, стає важливою характеристикою для економіки, що знаходиться в трансформаційній фазі, яка вимагає якомога більшого обсягу довгострокових інвестицій. Для економіки системна криза означає не просто випадання важливого елемента економічних відносин, це несе наслідки значно серйозніші та далекосяжні – порушується відтворювальний механізм, тобто безперервність і постійне відновлення процесу виробництва.

Головними цілями регулювання банківської діяльності Закон України «Про Національний банк України» називає підтримку стабільності банківської системи та захист інтересів вкладників і кредиторів.

Багато авторів зводить регулювання банківської діяльності до пруденційного нагляду [8]. Виділяють три функції пруденційного нагляду банківської діяльності: превентивну, призначену для мінімізації ризикової діяльності банків; захисну, покликану гарантувати інтереси вкладників у разі краху банку; забезпечувальну, покликану забезпечити фінансову підтримку банку в разі кризового стану.

Зустрічається також позиція, що банківська діяльність включає не тільки банківські операції та пов'язані з ними види діяльності, але й реалізацію Національним банком управлінських функцій щодо банківської системи.

Поняття «банківська діяльність» є ключовим для визначення спрямованості адміністративно-правового регулювання в банківській сфері та воно повинно відповідати вимогам формальної логіки та бути функціональним. Це поняття використовується: для визначення кола відносин, регульованих спеціальним (банківським) законодавством. Згідно із Законом України «Про банки і банківську діяльність», правове регулювання банківської діяльності здійснюється Конституцією України, зазначеним законом, Законом України «Про Національний банк України», іншими законами, нормативними актами Національного банку; для визначення об'єкта регулюючої і наглядової діяльності. Тим часом регулювання діяльності банків і управлінської діяльності Національного банку здійснюються на основі різних принципів, різними методами та засобами.

Поняття банківської діяльності неможливо визначити досить точно без визначення кола її суб'єктів, оскільки деякі види банківських операцій можуть здійснювати суб'єкти, діяльність яких не регулюється банківським законодавством. Крім того, теорія управління виходить з того, що в якості об'єктів управління в територіальних системах виступають окремі сфери життєдіяльності, представлені конкретними організа-

ціями, що діють у цих сферах. Також відзначимо, що для визначення об'єкта адміністративно-правового регулювання і нагляду в законодавстві часто використовується не термін «банківська діяльність», а термін «банківська система».

Згідно із Законом України «Про Національний банк України», цілями діяльності Національного банку є розвиток і зміцнення банківської системи України». Згідно нечинним Законом України від 20 березня 1991 року № 872-ХІІ «Про банки і банківську діяльність», банківська система України включає Національний банк, кредитні організації, тобто суб'єктів, уповноважених на здійснення банківської діяльності. Той факт, що суб'єкти банківської діяльності становлять банківську систему, дає підстави стверджувати, що об'єктом правового регулювання є банківська діяльність і банківська система.

Не випадково основний законодавчий акт у даній сфері іменується «Про банки і банківську діяльність», адже він встановлює: правове становище суб'єктів, які здійснюють банківську діяльність; порядок здійснення власне банківської діяльності (банківських операцій) зазначеними суб'єктами. Управлінська діяльність Національного банку також має своїм об'єктом регулювання банківських операцій і розвиток та зміцнення банківської системи (пункти 19 і 20 статті 7 Закону України «Про Національний банк України»).

Доцільно відзначити, що легального визначення банківської системи у законодавстві України немає, а сформульоване шляхом перерахування елементів у 1991 році багато авторів вважає невдалим. У зв'язку з цим висловлюються різні пропозиції. Очевидно, що при визначенні поняття банківської системи законодавець використовував функціональну ознаку, включивши лише суб'єкти, які здійснюють банківську діяльність. При цьому враховувалося, що система – це сукупність елементів, пов'язаних певними відносинами, стійкими зв'язками.

Кредитні організації тісно пов'язані відносинами з міжбанківського кредитування, розрахунків з Національним банком – регулюючим і наглядовим органом. І. Ю. Рудь, О.

М. Кишківська відзначають, що банківська система України є складовою фінансово-кредитної системи держави, елементами якої є Національний банк України, інші банки, філії іноземних банків, банківські об'єднання, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, а також банківські спілки та асоціації (як допоміжні елементи системи), що створені і діють на території України відповідно до законодавства України та зв'язки і взаємовідносини між зазначеними елементами [9, с. 845]. Помилково включати в число елементів банківської системи України відносини, що складаються між її інститутами, і правові норми, що регулюють ці відносини/ Теорія права визначає банківську систему як предмет банківського права, а правові норми – формують банківське законодавство, що є способом, формою державного управління банківською системою, а не її елементом. Ряд авторів включає в цю систему організації банківської інфраструктури.

Навряд чи доцільно розширювати поняття банківської системи за рахунок організацій банківської інфраструктури, а також організацій, що здійснюють «квазібанківську діяльність», так як регулювання їх діяльності має інші цілі та здійснюється іншими методами, ніж діяльності кредитних організацій. Як зазначалося вище, поняття «банківська система» повинно бути включене в закон з певною метою для того, щоб уточнити сферу дії банківського законодавства і об'єкт управлінської діяльності Національного банку.

Включення «квазібанківських» організацій, організацій банківської інфраструктури в поняття «банківська система» прирівнює їх статус до статусу кредитних організацій, хоча статус перших регулюється окремими законами, а законодавство про банки і банківську діяльність застосовується до них лише в особливих випадках, зазначених у цих законах.

Деякі автори відносять до суб'єктів банківської діяльності банківські групи та холдинги; банківські союзи і асоціації, із застереженням, що основним критерієм віднесення до елементів банківської системи повинно бути повноваження здійснювати на регулярній основі окремі види банків-

ських операцій. Очевидно, що банківські групи та холдинги не володіють власною правосуб'єктністю, при цьому належність до них є важливою характеристикою кредитних організацій.

Практика банківського регулювання виходить з того, що орган банківського нагляду повинен бути обізнаний про ризики, які небанківська діяльність (учасників банківської групи) може принести банківській групі, і повинен мати у розпорядженні можливість (способи) вжити заходів для зниження (обмеження) цих ризиків.

Що стосується банківських союзів і асоціацій, то їх слід відносити до елементів банківської інфраструктури, а не банківської системи. На наш погляд, необхідно не розширення змісту поняття «банківська система», а навпаки – звуження з урахуванням стану правового регулювання в даній сфері.

Вилучення з правових актів терміна «небанківська кредитна організація» сприятиме усуненню правових колізій; спрощення та уточнення правових норм.

Банківська діяльність виступає в якості особливого об'єкта адміністративно-правового регулювання, що пояснюється вирішальною роллю кредитних організацій у процесі ефективного розподілу накопичень і інвестицій в умовах ринкової економіки та в забезпеченні стабільності фінансової системи в цілому.

Ю. М. Дмитренко, розглядаючи банківську діяльність як інститут фінансового права, зазначає, що банківська діяльність як основний елемент функціонування фінансової системи держави є об'єктом жорсткого регулювання державно-владних структур у порівнянні з іншою формою економічної діяльності [10, с. 189]. Це пояснюється тими характеристиками даної діяльності, які об'єктивно визначають положення банків у якості ключових елементів фінансової системи.

На наш погляд, пруденційне регулювання тісно пов'язане з іншими напрямками адміністративно-правового регулювання фінансового ринку зокрема, регулювання безпосередньо банківської діяльності. Крім пруденційного регулювання, слід включати деякі інші напрями адміністративно-право-

вого регулювання у фінансовій сфері, що застосовуються і мають значення в регулюванні банківської діяльності, сприймаючи адміністративно-правове регулювання банківської діяльності в широкому сенсі. Кожному з даних напрямів характерні свої цілі та методи (інструменти) регулювання, а саме: грошово-кредитне регулювання.

Проведення ефективної грошово-кредитної політики представниками економічної науки характеризується як основний спосіб досягнення макроекономічних цілей держави за допомогою впливу на стан грошового обігу та кредиту. Мета такого регулювання нормативно визначена як захист і зміцнення стійкості гривни. Функції Національного банку узагальнено характеризуються як розробка та проведення державної грошово-кредитної політики. Розробка державної грошово-кредитної політики – це прояв функції планування, у межах якої Національний банк щорічно приймає основні напрями державної грошово-кредитної політики на майбутній рік.

Реалізація грошово-кредитної політики передбачає здійснення таких функцій, як: емісія готівки; регулювання обсягу безготівкових грошових коштів (у валюті), що перебувають в обігу; підтримання курсу. Для досягнення кінцевої мети грошово-кредитної політики – захисту та зміцнення стійкості гривни виробляються другорядні або проміжні цілі, що можуть бути спрямовані на зміну різних економічних показників: обсягу грошової маси в обігу; обмінного курсу національної валюти; рівня інфляції.

Відповідно грошово-кредитна політика проводиться в одному з трьох можливих режимів таргетування (англ. *targeting* – ціль): валютного курсу; інфляції; грошової пропозиції. Фінансова система повинна забезпечувати збереження заощаджень і переклад в інвестиції, оптимальний розподіл ризиків, стабільну роботу платіжно-розрахункових систем. Невиконання цих вимог може перешкоджати реалізації заходів грошово-кредитної політики та спотворювати їх вплив на економіку. І навпаки, грошово-кредитна політика безпосередньо впливає на стан фінансової та банківської системи.

Інструменти (методи) грошово-кредитної політики ділять на дві групи операцій «надання ліквідності», сенс яких полягає в задоволенні потреби кредитних організацій в засобах для виконання резервних вимог і здійснення платіжних операцій. До них відноситься: «пом'якшення» обов'язкових нормативів; надання Національним банком кредитів різних видів кредитним організаціям; покупка цінних паперів певних видів; операції «стерилізації» (абсорбування) ліквідності, мета яких полягає в зниженні обсягу безготівкових грошей: підвищення нормативів обов'язкової ліквідності; операції з залучення коштів кредитних організацій у депозити (депозитні операції); емісія та розміщення облігацій Національного банку; продаж цінних паперів певних видів (перелік інструментів (методів) грошово-кредитної політики наведено в Законі України «Про Національний банк України»); регулювання розрахункових відносин.

Розвиток розрахункових відносин в економіці, поява нових видів розрахунків (у тому числі за допомогою банківських карт, «електронних грошей»), розвиток клірингу на фінансовому ринку зумовило необхідність ускладнення правового регулювання в даній сфері.

Національний банк виступає органом валютного регулювання. Реалізація даної функції Національним банком полягає у виданні нормативних актів, що встановлюють порядок здійснення валютних операцій, у тому числі між уповноваженими банками; порядок відкриття та ведення банківських рахунків, що використовуються для їх здійснення. Національний банк встановлює єдині форми обліку та звітності з валютних операцій, порядок та строки подання, готує і опубліковує статистичну інформацію з валютних операцій. Національний банк є органом валютного контролю та здійснює контроль валютних операцій кредитними організаціями, координацію взаємодії уповноважених банків.

Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» встанов-

лює обов'язки для організацій, що здійснюють операції з грошовими коштами або майном (у тому числі кредитних організацій) з контролю за певними видами операцій, з формування системи «внутрішнього контролю»; а на уповноважені органи з контролю за виконанням даних вимог [11]. У даний час затвердження порядку здійснення кредитними організаціями даних обов'язків і здійснення нагляду за дотриманням кредитними організаціями законодавства в даній сфері покладено на Національний банк.

Висновки. Основний зміст банківської діяльності становлять банківські операції, які доцільно розглядати як врегульовані імперативно і здійснювані у межах ліцензійно-дозвільного порядку дії, спрямовані на укладення спеціальних видів угод і виконання зобов'язань, що виникли з них відповідно до вимог законів та встановлених Національним банком України правилами виконання і матеріально-технічного забезпечення, дотримання яких підкріплено заходами адміністративно-правового впливу.

Під банківською діяльністю слід розуміти забезпечений адміністративно-правовими засобами вид підприємницької діяльності, що здійснюється відповідно до законодавства, створеною в окремому адміністративно-правовому порядку юридичною особою (кредитною організацією), на підставі і в обсягах, визначених виданим Національним банком спеціальним дозволом (ліцензією), за допомогою виконання кредитними організаціями банківських операцій відповідно до встановлених Національним банком правил їх реалізації. Діяльність Національного банку України, пов'язана із здійсненням банківських операцій, не є банківською діяльністю. Її можна охарактеризувати як публічно-банківську. Необхідність особливого правового режиму банківської діяльності зумовлена ризиковим характером і системною значущістю банків для функціонування економіки та забезпечення суверенітету держави в економічній сфері. Регулювання банківської діяльності носить міжгалузевий характер. При цьому пріоритетну роль у регулюванні відносин, що виникають в процесі державного регулювання банківської діяльності та нагляду за її здійсненням, грає

АНОТАЦІЯ

Із позиції структурного аналізу розглянуто теоретичні та прикладні аспекти банківської діяльності як об'єкта адміністративно-правового регулювання. З позиції адміністративного та фінансового права проаналізовано нормативно-правову базу банківської діяльності у контексті діяльності кредитних організацій. Розглянуто діяльність Національного банку України щодо посилення впливу на ефективність діяльності національної банківської системи

Ключові слова: банк, банківська діяльність, адміністративно-правове регулювання, Національний банк України.

адміністративне право. Об'єктом адміністративно-правового регулювання є банківська діяльність і банківська система, в яку входять Національний банк і інші банки.

Література

1. Костогриз В. Г., Хуторна М. Е. Державні банки у системі забезпечення фінансової стабільності банківського сектору України *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. 2018. Випуск 1 (51). С. 335-341.
2. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 5-6. Ст. 30.
3. Алієва В. Н., Форостяна С. В. Проблеми правового регулювання здійснення банківських операцій в Україні. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Право*. 2014. Випуск 24 (51). Том 2. С. 114-116.
4. Про Національний банк : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 29. Ст. 238.
5. Волкова Н. І., Кункель А. О. Тенденції та особливості кредитної діяльності вітчизняних банків на сучасному етапі розвитку

SUMMARY

From the position of structural analysis the theoretical and applied aspects of banking activity as an object of administrative-legal regulation are considered. From the point of view of administrative and financial law, the legal framework of banking activity in the context of the activities of credit institutions is analyzed. The activity of the National Bank of Ukraine on increasing the impact on the efficiency of the national banking system is considered

Key words: bank, banking, administrative and legal regulation, National Bank of Ukraine.

економіки. *Економіка і організація управління*. 2018. № 1 (29). С. 52-63.

6. Никифоров А. Є. Ризики інноваційно-інвестиційної діяльності та їх роль у розвитку економіки. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 8 (170). С. 45-52.

7. Варцаба В. І. Проблеми забезпечення фінансової стійкості банківської системи України. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. 2018. Випуск 1 (51). С. 311-316.

8. Термін «Пруденційний нагляд». *Законодавство України*. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/24454> (дата звернення 17.03.2019).

9. Рудь І. Ю., Кишковська О. М. Сучасний стан банківської системи України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Випуск 22. С. 845-850.

10. Дмитренко Ю. М. Банківська діяльність як інститут фінансового права. *Форум права*. 2012. № 2. С. 188-195.

11. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 14.10.2014 р. № 1702-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 50-51. Ст. 2057.